

ਅਤੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਮੁਲਿਆ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਮਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਜਰਬੇ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਥੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਆਰ. ਤੇਂਡੋਲਕਰ, ਆਦਿ (1) ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਧਾਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਝ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਭਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ।

ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਐਸ.

ਫੁਲ ਬੈਂਚ।

ਅੱਗੇ ਜੀ.ਡੀ. ਖੋਸਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.ਜੇ.

ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਮੇਜਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਆਰ.ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ- 78 ਆਫ 1957।

1959

ਜਾਬ ਐਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਡ ਐਕਟ (1900 ਦਾ XIII)—ਸੈਕਸ਼ਨ 14—ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਸੰਬਰ, 10
ਇੱਕ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਕਾਰ ਨੂੰ-

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1958 ਐਸ.ਸੀ. 538

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ- ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ- ਲੈਣ-ਦੇਣ ਭਾਵੇਂ 20 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾ- ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ—ਇੱਕ ਐਕਟ ਦਾ ਅਯੋਗ ਰੱਦ— ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਹੈਲਡ, (ਪ੍ਰਤੀ ਖੋਸਲਾ, ਸੀ.ਜੇ.) ਕਿ ਜਦੋਂ ਭੂਮੀ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਵਾਜਬ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੰਜਾਬ ਐਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1)(ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮ ਦੇ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਐਕਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਗਿਆ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਵਿਕਰੀ ਗਿਰਵੀ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਜਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੈਲਡ, (ਪ੍ਰਤੀ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.) ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਧੂਰੇ, ਅਧੂਰੇ ਜਾਂ ਅਪੂਰਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਤੀਜਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇੱਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਿਛਲਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁੜ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਪੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੂਸ ਐਡ ਰੀਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਇਨਕੋਰੋਰੇਟਿਵ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਡਿੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੂਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਜੋ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੂਸ ਐਡ ਰੀਮ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਮਿਤੀ 20 ਮਾਰਚ, 1957, 1956 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 343 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੇ ਕਾਰਨ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

ਐਸ.ਡੀ. ਬਾਹਰੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਾਲ ਬਾਹਰੀ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਚੇਤਨ ਦਾਸ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਏ.ਐੱਮ.ਸੂਰੀ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੀ.ਡੀ. ਖੋਸਲਾ, ਸੀ.ਜੇ.—ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਗਿਰਵੀ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜੀ.ਡੀ. ਖੋਸਲਾ,
ਸੀ.ਜੇ.

ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਮੇਜਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਛੇ ਬਿਸਵੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ 1947 ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੇਰਾ, ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਕਾਰ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 1947 ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲਾ ਗਿਆ। 17 ਮਈ 1948 ਨੂੰ, ਸੰਧਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਕਰੇਤਾ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਨੇ 500 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਧਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1951 ਤੱਕ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਐਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਹੱਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1951 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ (ਤੀਜੀ ਸੋਧ) ਆਰਡਰ, 1951 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਫਿਰ ਸੰਧਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੇਰਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਇਸਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1951 ਨੂੰ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕੇ, ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਮੇਜਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਆਪਣਾ ਵਿਆਜ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 24 ਜੁਲਾਈ 1954 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ 500 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਛੁਡਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਟੋਰੀਅਨ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਕ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੁਡਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੇਰਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰਾ ਇੱਕ ਨਿਕਾਸੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਤ ਨਿਗਰਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸ਼ੇਰਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਿਕਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਕੀਤੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਛਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੇਜਰ ਅਮਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵੀ.

ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਰ.ਐਲ. ਵਿੱਚ ਹੈ: - ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ

“ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਾਈ ਅਲਹਿਦਗੀ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਜਾਂ 3-ਏ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੋਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਫਾਰਮ (ਏ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।” ਜੀ.ਡੀ.ਖੋਸਲਾ, ਸੀ.ਜੇ.

(1) ਆਰ.ਐਸ.ਏ. 1949 ਦਾ ਨੰਬਰ 823

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(5) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਉਪਭੋਗਤਾ, ਮੌਰਗੋਜ਼' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

'ਉਪਭੋਗਤਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ ਸਕਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਿਰਵੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕਰਨਾ,"

ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1) (ਏ) ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“6. (1) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਉਸੇ ਕਬੀਲੇ ਦਾ, ਜਾਂ ਉਸੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: -

(ਏ) ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀਨਕਰਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਕਿ

ਰਿਸਾਲਦਾਰ
ਮੇਜਰ ਅਮਰ
ਸਿੰਘ
ਵੀ.

ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ (ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਮਿਆਦ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ), ਤਾਂ -ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

ਆਰ.ਐਲ.
ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ
ਹੋਰ

ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਮੌਰਗੇਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਜੋ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।

ਜੀ.ਡੀ.ਖੋਸਲਾ,
ਸੀ.ਜੇ.

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭੂਮੀ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਵਾਜਬ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 6(1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮ ਦੇ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਜਾਇਜ਼ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਐਕਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੋਟਬੰਦੀ ਦਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ

ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਗਿਰਵੀ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ੇਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਵੀ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਰਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਵਿਕਰੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰਾ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰਖਵਾਲੇ ਉੱਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਰਿਸਾਲਦਾਰ

ਮੇਜਰ ਅਮਰ

ਸਿੰਘ

ਵੀ.

ਆਰ.ਐਲ.

ਅਗਰਵਾਲ

ਅਤੇ ਹੋਰ

ਜੀ.ਡੀ.ਖੋਸਲਾ,

ਸੀ.ਜੇ.

ਸ੍ਰੀ ਬਾਹਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਸਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਤਿਉਂ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਸਾਰਥਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਹੱਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਗਿਰਵੀ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ:-

ਰਿਸਾਲਦਾਰ
ਮੇਜਰ ਅਮਰ
ਸਿੰਘ
ਵੀ.
ਆਰ.ਐਲ.
ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ
ਹੋਰ
ਜੀ.ਡੀ.ਖੋਸਲਾ,
ਸੀ.ਜੇ.

“ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ, ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਵਿਕਰੀ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਤਭੇਦ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਚੋਪੜਾ, ਜੇ. ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਸਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਬਾਹਰੀ ਦੁਆਰਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਹਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ-ਬਾਹਰੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਪਸ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14 ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ "ਉਪਭੋਗਤਾ ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰੋ" - ਹੁਣ, "ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੈਣਾ" ਉਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮੌਰਗੇਜ ਵਜੋਂ 'ਮੰਨਿਆ' ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣਾ ਅਸਲ ਚਰਿੱਤਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਲਗਭਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ

ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਮੇਜ਼ਰ ਅਮਰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਿੰਘ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਆਰ.ਐਲ. ਅਧਿਕਾਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਹੋਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੀ.ਡੀ.ਖੋਸਲਾ,

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ.ਜੇ. ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੈਸਰਜ਼ ਚੱਕੋ ਭਾਈ ਘੇਲਾ ਭਾਈ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਖਿਆ-

“ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ।”

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਠਿਆ। ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਕਦੇ ਵੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸ਼ੇਰਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜੋ ਵੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਗੁਆ ਬੈਠਣਾ ਸੀ। ਸੂਰਜਮਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਥੋਪਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ-

ਰਿਸਾਲਦਾਰ
ਮੇਜਰ ਅਮਰ
ਸਿੰਘ
ਵੀ.
ਆਰ.ਐਲ.
ਅਗਰਵਾਲ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਜੀ.ਡੀ.ਖੋਸਲਾ
, ਸੀ.ਜੇ.

"ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਝੱਲਣੀ ਪਈ ਹੈ, ਜੋ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1956 ਉੜੀਸਾ 7

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਰਾਜ. 78

ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। "

ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਾਰਥਕ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੇਰਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਡ ਐਕਟ ਦੇ ਪੈਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਹਿੱਤਾਂ, ਦਲਾਲ ਜਾਂ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਕਦੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ, ਪਰ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਟੇਕ ਚੰਦ. ਜੇ.

ਟੇਕ ਚੰਦ. ਜੇ.—ਮੇਰਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਮੇਜਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰਾ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਫਾਰਮ 6 (1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੋਮ ਦੱਤ ਬਾਹਰੀ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 3(2) ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਅਲਹਿਦਗੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 6(1)(ਏ) ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਯੋਗੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਮੇਜਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (2) (3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਮੁਦਰਾ ਦੌਰਾਨ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇੱਕ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ, ਸ਼ੇਰਾ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਐਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਅਲੋਨੇਸ਼ਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 6 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੂਲ ਗੁਣ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਸੀ, ਇਸਲਈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਲਿਆਓ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ " ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ" ਜਾਂ "ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ"। ਉਹ ਸਭ ਧਾਰਾ 14 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਥਾਈ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1) (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਸਵੈਚਲਿਤ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਆਗਿਆਯੋਗ ਮਿਆਦ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਛਮੀ ਆਦਿ (1), ਦੁਲਟ, ਜੇ-, ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ—

ਰਿਸਾਲਦਾਰ
ਮੇਜਰ ਅਮਰ
ਸਿੰਘ
ਵੀ.
ਆਰ.ਐਲ.
ਅਗਰਵਾਲ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਟੇਕ ਚੰਦ. ਜੇ.

ਰਿਸਾਲਦਾਰ
ਮੇਜਰ ਅਮਰ
ਸਿੰਘ
ਵੀ.
ਆਰ.ਐਲ.
ਅਗਰਵਾਲ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਟੇਕ ਚੰਦ. ਜੇ.

“ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ, ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਵਿਕਰੀ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਵਿਕਰੇਤਾ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।”

(1) ਆਰ.ਐਸ.ਏ. 1949 ਦਾ 823

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਿੰਨ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਤਾਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 6 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਮੁੱਚਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜੋ ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੋਪੜਾ, ਜੇ., ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ. ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਪਾਤਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਐਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ 'ਚ ਕੋਈ

ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ, ਰਿਡੈਪਸ਼ਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਫਿਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਅਸਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਛਮੀ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, (1) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਛੁਡਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

(1) ਆਰ.ਐਸ.ਏ. 1949 ਦਾ 823

ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਧੂਰੇ, ਅਧੂਰੇ ਜਾਂ ਅਪੂਰਣ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਤੀਜਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇੱਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਿਛਲਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁੜ-ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਪੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਜੂਸ ਐਡ ਰੀਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਡਿੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੂਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਜੋ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੂਸ ਐਡ ਰੀਮ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਟਿੰਡਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਜੇ, ਕੇ ਬਨਾਮ ਗੁਡਵਿਨ (1), —

ਰਿਸਾਲਦਾਰ
ਮੇਜਰ ਅਮਰ
ਸਿੰਘ
ਵੀ.
ਆਰ.ਐਲ.
ਅਗਰਵਾਲ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਟੇਕ ਚੰਦ. ਜੇ.

“ਮੈਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਗਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ।”

(1) (1830) 6 ਬਿੰਗ. 576 (582) = 130 ਈ.ਆਰ. 1403

ਲਾਰਡ ਟੈਟਰਡੇਨ ਇਨ ਸੁਰਟੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਐਲੀਸਨ (1), ਨੇ ਕਿਹਾ---

“ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੋਈ ਐਕਟ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਪਿਛਲੇ ਅਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ; * * *”

ਇੰਗਲਿਸ਼ ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1889 ਦੀ ਧਾਰਾ 38(2) ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ 1897 ਦੇ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, X ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 367 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 13, 372 ਅਤੇ 395 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵ ਮਾਧਵ ਮੈਨਨ (2) ਵਿੱਚ। ਅਡੈਪਟੇਸ਼ਨ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 20 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ-

“ਇਸ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਂ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।”,

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।

(1) 9 ਬੀ. ਅਤੇ ਸੀ. 750 (752) = 109 ਈ.ਆਰ. 278

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1951 ਬੰਬ 188 (ਐਫ.ਬੀ.)

ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਿਸਾਈਦਾਰ ਮੇਜਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਪੱਕ ਜਾਂ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਡਿਪਟੀ ਮੇਜਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਅਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਿਹਾ ਆਰ.ਐਲ. ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ "ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹੋਰ ਜੋ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ", -ਕ੍ਰਾਫੋਰਡ ਨੂੰ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਟੈਕ ਚੰਦ. ਜੇ. ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਪੰਨਾ 647 'ਤੇ ਦੇਖੋ, ਡਾਊਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਬਲੈਂਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, (1)।

ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਹ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭੰਡਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਜੇ., ਮੇਸਰਸ ਵਿੱਚ, ਗੋਰਧਨ ਦਾਸ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਇਨ ਕੌਂਸਲ (2),—

“ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਹਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭੋਗ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਰਤਮਾਨ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਹਿੱਤ, ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।”

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਲੀਨਿਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ, ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ।

ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਨ ਹੈ।

(1) 170 ਫੋਡ. 15

(2) (1952) 54 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. ਆਈ (5) (ਐੱਫ.ਬੀ.)

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੇਰਾ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ, ਵੈਡੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੱਕ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਮੇਜਰ
ਅਮਰ ਸਿੰਘ
ਵੀ.

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ
ਮਿਲਦਾ।

ਆਰ.ਐਲ.
ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ
ਹੋਰ

ਮਹਾਜਨ. ਜੇ.-ਮੈਂ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ, ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।
ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ।

ਅੱਗੇ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.

ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਗੌਰੀ ਮੱਲ ਪਰ ਬੀਮਾਰ ਟਰੱਸਟ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1959 ਦਾ ਲਿਕਵਿਡੇਸ਼ਨ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 57

ਕਰਜ਼ੇ-ਰਾਜ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ-ਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 1959
ਵਾਲਾ-ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ-ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1940 ਦਾ XVII) -ਧਾਰਾ ਦਸੰਬਰ, 10
16-ਕੀ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ-ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V) -ਸੈਕਸ਼ਨ 73—
ਆਬਜੈਕਟ, ਸਕੋਪ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ।

ਹੈਲਡ, ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ
ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰਜੀਹ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਮਨ ਲਾਅ
ਸਿਧਾਂਤ, ਕਿ ਜੇ ਕਰਜ਼ ਕਾਰਨ ਤਾਜ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ
ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ
ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।